

מרכז ידע אזורי גליל מזרחי
REGIONAL KNOWLEDGE CENTER
EAST GALILEE

מרכז הידע האזורי סיכום שנת הפעילות 2025 תשפ"ה

JEWISH FEDERATIONS OF CANADA - UIA
הפדרציות היהודיות בקנדה - UIA
FÉDÉRATIONS JUIVES DU CANADA - UIA

תל-חי
אוניברסיטת
קריית שמונה בגליל

מרכז הידע האזורי הוקם בשותפות אשכול הגליל המזרחי, המכללה האקדמית תל חי, שותפות קהילות קנדה-קהילות אצבע הגליל וקרן רונאלד רודברג.

מרכז הידע האזורי גליל מזרחי פועל לקידום איכות החיים באזור ולחיזוק קבלת החלטות מבוססת נתונים עדכניים ורלוונטיים. פעילות המרכז נשענת על איסוף מידע שיטתי, ניתוח מגמות ופיתוח תובנות יישומיות, במטרה להניע שינוי מדיניות ולתמוך בתכנון אזורי מושכל.

בשנת 2025 התמקד המרכז בבחינת השפעות המלחמה על חיי התושבים בגליל המזרחי, בהיבטים של חוסן קהילתי, בריאות, חינוך, תעסוקה וביטחון אישי, לצד מיפוי תשתיות צמיחה אזוריות. ממצאי המחקרים שימשו בסיס לדיונים עם משרדי ממשלה, לפיתוח תוכניות ייעודיות ולהקצאת משאבים ברמה האזורית והלאומית.

מודל העבודה שלנו

פרויקטים מרכזיים 2025

אבחון
בני נוער

מיפוי
חברות
טכנולוגיות

מחקר
אזרחים
ותיקים

מחקר בריאות
תושבי הגליל
המזרחי

מצב התושבים
והשפעות
המלחמה

מחקר מצב התושבים במלחמה

נובמבר 2024

1,933

משתתפים

מטרת המחקר:

בחירת מצב התושבים כשנה לאחר פרוץ המלחמה בהיבטי איכות חיים, חינוך, חוסן קהילתי, מצב נפשי ותעסוקה.

ממצאים עיקריים:

חוסן קהילתי חוסן קהילתי נמוך יותר בקרב תושבים שפוננו לעומת אלו שנשארו.	ביטחון תחושת המוגנות היא המדד המשמעותי ביותר לאיכות חיים כעת.
כלכלה בקרב תושבים שנשארו בביתם הפגיעה במצב הכלכלי רבה יותר (בהשוואה לטרום המלחמה).	מצב הילדים דיווח הורי על פגיעות רגשיות ובעיות התנהגות.

- עלייה משמעותית בהתנהגויות המסכנות את הבריאות, בעיקר בקרב מפונים.
- מרבית התושבים המפונים הביעו רצון לחזור לבתיהם.

המלצות מדיניות

בתחום התעסוקה: הענקת הקלות מס לעצמאים ולעסקים קטנים.	בתחום החינוך: השקעה בגיוס צוותי חינוך איכותיים וחיצוק ממדים רגשיים, חברתיים ותחושת חוסן בקרב הילדים.
--	--

יצירת אימפקט ושיתוף המידע

- ✓ נתוני המחקר נדונו בהרחבה בדו"ח מבקר המדינה.
- ✓ הוקמו תוכניות למשיכת הון אנושי למערכת החינוך האזורי.
- ✓ הורחבו המענים בתחום הרגשי והחוסן לכלל האוכלוסייה.

שותפות: יחידת הבריאות באשכול
ומשרד הבריאות

מחקר בריאות אזורי
פברואר-מרץ 2025

1,182
משתתפים

מטרת המחקר:

בחינת היבטים בריאותיים פיזיים ונפשיים, שביעות רצון משירותי בריאות והרגלי צריכה בקרב תושבי הגליל המזרחי.

ממצאים עיקריים:

66%	מהמשיבים ויתרו על פנייה לרופא מומחה עקב חוסר זמינות.
39%	מתמודדים עם מחלה או אבחנה גופנית.
+50%	עלייה בשימוש במסכים כהתנהגות סיכון בולטת.
9%	אחוז נמוך מהתושבים עושים שימוש בשירותי רפואה מרחוק.

- **מחסור בשירותים:** אי שביעות רצון בולטת מזמינות ואיכות שירותי הבריאות.
- **סיכונים:** עלייה של 25% ומעלה בהתנהגויות מסכנות בריאות באופן כללי.
- **בריאות הנפש:** 15% דיווחו על התמודדות עם מחלה או אבחנה נפשית.

המלצות מדיניות

- פיתוח מערכי סיוע המשלבים תמיכה רגשית עם עידוד התנהגות בריאה.
- הכשרת אנשי מקצוע בקהילה בזיהוי מוקדם של התנהגויות מסכנות.
- הקצאת משאבים למעקב שוטף אחר בריאות התושבים וביסוס מענים ארוכי טווח.

יצירת אימפקט ושיתוף המידע

- ✓ הצגה בכנס מדיניות הבריאות ודיון בממצאים עם משרד הבריאות.
- ✓ הנתונים משמשים בסיס לקבלת החלטות ברשויות וארגוני חברה אזרחית.

שותפות: יחידת
הבריאות באשכול
והג'וינט (MUNI 100)

מחקר ותיקים - הזדקנות מיטיבית

יוני - אוגוסט 2025

875

משתתפים (גילאי +65)

מטרת המחקר:

הבנת מצבם הנפשי והפיזי של ותיקי האשכול וצרכיהם להזדקנות מיטיבית בצל המצב הביטחוני.

ממצאים מרכזיים:

72%	50%
מדווחים על נגישות טובה למקומות ציבוריים.	מוטרדים מאוד מאפשרות של סבב לחימה נוסף.
72%	12%
מדווחים על נגישות טובה למקומות ציבוריים.	מבצעים פעילות גופנית מאומצת.
72%	12%
מדווחים על נגישות טובה למקומות ציבוריים.	מבצעים פעילות גופנית מאומצת.
72%	12%
מדווחים על נגישות טובה למקומות ציבוריים.	מבצעים פעילות גופנית מאומצת.

- **רצון להישאר:** רוב המשיבים מעוניינים להמשיך ולהזדקן בביתם בגליל המזרחי.
- **מצב כלכלי:** 57% ציינו שמצבם אינו מגביל השתתפות בפעילויות פנאי ותרבות (נמוך מהממוצע הארצי העומד על 65%).
- **בדידות וביטחון:** כמחצית מהמשיבים דיווחו על תחושת ביטחון אישי, שייכות וסולידריות, ועל היעדר תחושת גילנות.

המלצות וכיווני פעולה

אורח חיים: עידוד יציאה מהבית, פעילות גופנית ומעורבות קהילתית באמצעות פעולות הסברה וסדנאות.	חברה ותרבות: הרחבת היצע הפעילויות וסבסוד השתתפות לאוכלוסיות ותיקות.
--	---

יצירת אימפקט

✓ קידום מגוון תוכניות ייעודיות לאוכלוסיית הגיל השלישי באשכול בהתאם לצרכים שעלו.

שותפות:
יוזמת בלומברג
לאזוריות
ומנהלת
האגריפודטק

מיפוי חברות טכנולוגיות בגליל מאי - יוני 2025

מטרת המיפוי:

יצירת תמונת מצב עדכנית של האקוסיסטם הטכנולוגי לאחר השיבה הביתה, לקידום שיתופי פעולה ומשיכת הון אנושי.

ממצאי המיפוי:

40% מתחום האגריפודטק (הקלאסטר המוביל).	64 חברות טכנולוגיות פעילות באזור.
קרית שמונה מוקד הריכוז העיקרי של החברות.	חברות צעירות מרבית החברות קיימות עד 5 שנים.

- גודל:** יותר מ-50% מהחברות מעסיקות עד 10 עובדים.
- פריסה:** החברות פרוסות על פני כ-28 יישובים, בעיקר צפונית לצומת כח.

צרכים מרכזיים שזוהו

- צורך בנטוורקינג מקומי, חיזוק רשתות מקצועיות.
- חוסר היכרות עם משאבים מקומיים קיימים.
- שיתופי פעולה עסקיים.

המלצות

קידום הכשרות מקצועיות, פיתוח קהילות ידע, ויצירת מנגנונים אקטיביים למשיכת חברות והון אנושי.

יצירת אימפקט

- ✓ הצגת הממצאים בכנס Frontech למשיכת חברות (תל-אביב).
- ✓ מסד הנתונים משמש ככלי עבודה יומיומי לארגונים מובילים בתחום הטק באזור.

איבחון חברתי - בני נוער לא מפונים אוגוסט-ספטמבר 2024

150	6	ח' - י'
שאלונים	קבוצות מיקוד	כיתות קהל היעד

מטרת המחקר:

מתן קול לבני הנוער ביישובים שלא פונו, בכדי לאפשר להם לשתף באתגרים ובצרכים הייחודיים שלהם בעקבות המלחמה.

ממצאי המחקר:

33%	50%
למדו בפועל פחות מ-12 שעות בשבוע.	נאלצו להחליף מסגרת לימודים (בית ספר) בעקבות המלחמה.

תחושות מרכזיות:

- חוסר אמון במדינה ותחושת הפקרה.
- תחושה שצוותי ההוראה מצויים בחרדה ואינם מסוגלים לספק הגנה.
- תחושת הביטחון התקבלה במסגרות החינוך בלתי פורמאליות ומקבוצת השווים.

המלצות מדיניות

- הכשרת צוותים: העשרת ארגז הכלים של מורים להתמודדות עם טראומה וחוסן.
- צמצום פערים: הקצאת משאבים ייעודיים להשלמת פערים לימודיים שנוצרו.
- גישה חינוכית: אימוץ גישה המכבדת את בגרותם של בני הנוער לצד הכלה רגשית.

יצירת אימפקט

- ✓ הצגה בכנס האגודה הישראלית לסוציולוגיה.
- ✓ ביצוע סדרת הכשרות לצוותי הוראה באזור.
- ✓ כינוס ועדת החינוך של הכנסת לדיון בממצאי הדוח.
- ✓ מיקוד השקעות של פילנתרופיה בתחום החינוך בכלל ובתחום הנוער בפרט.

פעילות מרכז הידע בשנת 2025 חיזקה תהליכי תכנון וקבלת החלטות מבוססי נתונים ברשויות המקומיות ובאשכול, תרמה לשיח מדיניותי ברמה הלאומית, והניחה תשתית ידע אזורית מתמשכת בתחומי חוסן, בריאות, חינוך ופיתוח כלכלי.

העבודה בשנת חירום מתמשכת הציבה אתגרים של נגישות לנתונים, שונות בין יישובים וצורך בתיאום בין יוזמות רבות. לצד זאת, התחזקה ההבנה בדבר חשיבות קיומו של מרכז ידע אזורי כגוף מתכלל ומקשר בין מחקר, מדיניות ויישום.

בשנה הקרובה ימשיך המרכז להעמיק את עבודת המדידה והמחקר, להרחיב שיתופי פעולה אזוריים ולאומיים, ולפתח כלי ידע יישומיים התומכים בצמיחה, חוסן ואיכות חיים בגליל המזרחי.

תודה מעומק הלב לתומכים ולשותפים של מרכז הידע בזכותם הפעילות מתקיימת. תודה גדולה לכל התושבים שהשתתפו בקבוצות המיקוד, שהשיבו לשאלונים ושלקחו חלק במיפוי ואפשרו לייצר את הידע והתובנות.

כתיבת הדו"ח:

ד"ר אילה כהן - ראש מרכז הידע

יפעת קורן זמרן - מנהלת מרכז הידע

ד"ר רותם מאור - חוקרת

ד"ר נועם כהן - חוקר ומוביל תחום רשויות מקומיות

מירב אטמור - רכזת שותפויות ומחקרים

בני דרובוט - מומחה GIS ונתונים

שמרית עשור - מנהלת אגף פיתוח כלכלי אשכול גליל מזרחי